

Diversi Tractatvs

Coloniae Agrippinae, 1629

Disputatio VII. Quibus signis, quibusve notis deprehendatur, effectus istos mirabiles, qui à dæmonibus vel à magis ope dæmonum fiunt, esse veros, an verò fucatos, & apparentes?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61359)

verbi gratia exterius suadendo : sic cum Seruatore nostro egit dæmon, loquens voce humana, *Mat. 6.* & nō nullos Sanctos, conatus est ad lapsum carnis inclinare, apparens in forma iuencularum blanditiū, vsque ad barbæ attrectationem, & eo deteriora. Item aliquot munera ficta offerendo exterius, vt D. Antonio argenteam mensam; & lamij viros, & fœminas, ac carnales delicias: aut ostendendo aliquot pro uocatiua vera, quibus animus incutentis emolliatur, & ad malum pronocetur: vt si Ecclesiã aduenti, proeuret occursum fœminæ dilectæ, aut quod aliquid turpe videat, aut audiat, ac denique aliquod corpus, quod ardorem venereum excitet, intromittendo: potest. n. homine dormiente, in stomachum cibos inferre, qui iram, aut concupiscentiam moueant, aut vires genitales accédant, sed his, & alijs nequaquam cogere potest ad peccandū, cū homines ipsi valeant fortiter resistere, nec occūbere, vt egregie docet D. Tho. 1. 2. q. 80. per totam, & D. Aug. *serm. 197.* Latrare, inquit, potest diabolus, sollicitare potest, mordere omnino non potest. Non enim cogendo, sed suadendo nocet, nec extorquet à nobis consensum, sed petit. *Cyrillus Hierosolymitanus, catechesi. 4. illuminatorum: Liberum, ait, arbitrium habet anima, & potest diabolus incitare, cogere autem præter voluntatē non potest. Subijcit tibi cogitationes fornicationis, si vis, probas, si nolis, improbas. Et Cassianus collat. 6. cap. 8. ait: dæmones ita ro-*

stris profectibus aduersari, vt eos tantummodo incentores malorum, non etiam impulsores credamus. Hæc dicta sint de deceptionibus, quibus dæmones illaqueare mortales contendunt, & de modo, quo eas operentur.

DISPUTATIO VII.

Quibus signis, quibusve notis deprehendatur, effectus istos mirabiles, qui à dæmonibus vel à magis ope dæmonum fiunt, esse veros, an verò fucatos, & apparentes.

IN hac re dico primo. Ad intellectum præcipuè pertinet diiudicare de veritate, aut falsitate horum effectuum, id est, sint ne veri an dumtaxat deceptorij, & apparentes. Assertum planum est, tum, quia licet intellectus possit aliquo modo decipi quantum ad receptionem specierū intelligibilium dimanantium à phantasmatibus, vt in præcedenti disputatione docuimus: tamen quantum ad sublationem, aut læsionem luminis intelligibilis, non potest; quo mediante lumine, habet intellectus diiudicare de veritate cuiusuis entis. Tum, quia inter alia intellectus munia, vnum est sensus errantes corrigere, quod nequibit fieri, nisi ad ipsum spectet apprehendere errores eorum.

Dico secundo. Si effectus factus à Mago, vel dæmone, iudicatur ab

in

intellectu superare facultatē totius naturæ creatæ: v. g. suscitatio mortuorū, vel aliquid simile, de quibus diximus in disputatione quarta, infallibile signum est, eum effectum præstigiolum, & apparentem duntaxat esse.

Dico tertio. Quædam aliæ coniecturæ sunt ad idem dignoscendum; quædam ex duratione sumptæ: nam si effectus citò euanescit, aut parum durat; cōiectura non leuis est, fuisse fallacem, & fucatum: eo quod quæ à natura sunt diutius permanent, quàm quæ ab arte: item si celeritate nimia plus solito coalescit. Ac denique ex alijs circumstantijs coniectura sumenda est: hoc præ oculis habente, quod superius docuimus disputatione quinta, asserto secundo, operamiranda dæmonum, ac Magorum, vt plurimum fucata esse, & duntaxat apparentia. Sed est digna scitu.

DISPUTATIO VNICA.

Vtrum ipsimet sensus diiudicare valeant, an decipiantur in suis operationibus, necne?

ET quidem dubitatio non procedit quando deceptio prouenit ex organi læsione: quia si propter organi læsionem, aut dissipationem deceptio procedit, nequibit legitime de ea iudicare, ad quod iudicium integritas organi requiritur. Neque habet locum quæstio, quando deceptio dimanat ex parte speciei; putat, qui per propriam speciem ab i-

maginatione defluentem, quia iudiciū illud debet fieri specie: quod si alicuius obiecti specie propria informatur sensus, impossibile erit aliter, quàm per eam representatur, iudicare. Totū ergo disputationis pōdus incumbit, quādo deceptio prouenit ex parte obiecti sensationis, e-mentiti, ac effecti à dæmone, vel à Mago ope dæmonis, an ipse sensus suamet sensatione, potens sit ad dignoscendū, vtrū illud obiectū effectum sit à dæmone, an à natura formatum. Vtrū verum sit, an tantum apprens: v. g. videt quis spectrum mulieris pulchræ, dubitatur an ipsa spectri visione facultas visiva possit apprehendere, obiectum illud non esse veram mulierem, sed duntaxat apparentem.

Et videtur vera pars negatiua. Nam dæmoni facillimum est per motum localem, aut alterationis, applicando actiua passiuus, sic effingere obiecta omnium sensuum, ac si à natura essent formata. Quod patet inductione facta in obiectis omnium sensuum: in visus obiecto res clara est, ex innumeris fallacibus apparitionibus, quibus dæmon fefellit oculos intuitiuum: in auditus etiā obiecto non minus facile, fingēdo voces humanas, & armoniā musicam. Multa narrat Syluester de strigima. lib. 2. cap. 5. puncto 3. se accepisse à quodam amico sibi fide digno. *Quidam, Syluester, ait Syluester, in ciuitate Bononia satis religiosus Sacerdos, mihi amicus, cui Hieronymo à Viola, seu Lira nomen*